

МЕТОДИКА ПРОВЕДЕННЯ ІНВЕНТАРИЗАЦІЇ НЕЗАВЕРШЕНОГО ВИРОБНИЦТВА

Розглянуто загальні засади та визначено особливості методики проведення інвентаризації незавершеного виробництва на промисловому підприємстві

Постановка проблеми. Критична оцінка діючої практики та економічної літератури останніх років свідчить про те, що одночасно із розвитком ринкових взаємовідносин у вітчизняній економіці система контролю почала втрачати своє суттєве значення.

Створення належної системи контролю та розробка відповідної інформаційної бази й методики його здійснення в умовах сьогодення є актуальним та перспективним напрямом досліджень.

Інвентаризація, як метод фактичного контролю, має велике значення для контролю за збереженням майна підприємства. Особливо слід підкреслити важливість інвентаризації для здійснення оцінки залишків незавершеного виробництва, оскільки від точності цього показника залежить правильність обчислення собівартості виготовленої продукції. Інформація про яку необхідна для прийняття ефективних управлінських рішень з оптимізації цінової політики та обсягів виробництва.

Аналіз останніх наукових досліджень та публікацій. На основі аналізу літературних джерел встановлено, що автори, які розглядали питання інвентаризації незавершеного виробництва, окрім загальних положень її проведення (переписаних із законодавчих нормативно-правових документів), також приділяли свою увагу методиці інвентаризації незавершеного виробництва у певній галузі. Зокрема, питання інвентаризації незавершеного виробництва досліджували такі вчені як А.М. Абашина, А.С. Бородкін, О.І. Гадзевич, Л.П. Гордієнко, Н. Іванов, Т.І. Матвєєва, А.А. Маяковський та інші.

Метою дослідження є визначення особливостей методики проведення інвентаризації незавершеного виробництва на промисловому підприємстві.

Виклад основного матеріалу дослідження. Виходячи з того, що існує значна кількість підприємств, які займаються виготовленням різного виду продукції, можемо сказати, що і методика проведення інвентаризації незавершеного виробництва на кожному з підприємств матиме свої особливості. Розглянемо особливості проведення інвентаризації незавершеного виробництва на промисловому підприємстві.

Однією з головних вимог, що висуваються під час організації бухгалтерського обліку, є забезпечення достовірності його показників. Статтею 10 Закону України від 16.07.99 №996-XIV "Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні" встановлено, що для забезпечення достовірності даних бухгалтерського обліку та фінансової звітності підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію активів і зобов'язань, під час якої перевіряються і документально підтверджуються їх наявність, стан і оцінка.

Необхідність проведення інвентаризації викликається, по-перше, тим, що в поточному обліку, навіть при добре організованому документообігу, можливі помилки в підрахунку кількості деталей або напівфабрикатів і можуть бути

неточності в записах, по-друге, перевірка в натурі дозволяє встановити точні дані про залишки незавершеного виробництва, визначити його фактичну комплектність, виявити приписки вироблення, невраховані втрати деталей при внутрізаводських перевезеннях, неоформлений брак, уточнити собівартість готової продукції [6, с. 8].

На даний момент порядок проведення інвентаризації незавершеного виробництва регулюється Інструкцією по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затверджена наказом Мінфіну України від 11.08.94 № 69, що регламентує порядок проведення інвентаризації підприємствами, їх об'єднаннями та госпрозрахунковими організаціями [2].

Окрім цього існують нормативні документи, що регламентують загальні положення проведення інвентаризації:

1. Незавершеного виробництва, незавершеного капітального будівництва і незавершених ремонтів (Положення про інвентаризацію майна державних підприємств, що приватизуються (корпоратизуються), а також майна державних підприємств та організацій, яке передається в оренду (повертається після закінчення строку дії договору оренди або його розірвання), затверджене постановою Кабміну від 02.03.93 р. № 158).

2. незавершеного виробництва виробничих (навчальних) майстерень;

3. незавершеного виробництва в підсобних (навчальних) сільських господарствах;

4. незавершеного капітального будівництва і незакінчених капітальних ремонтів.

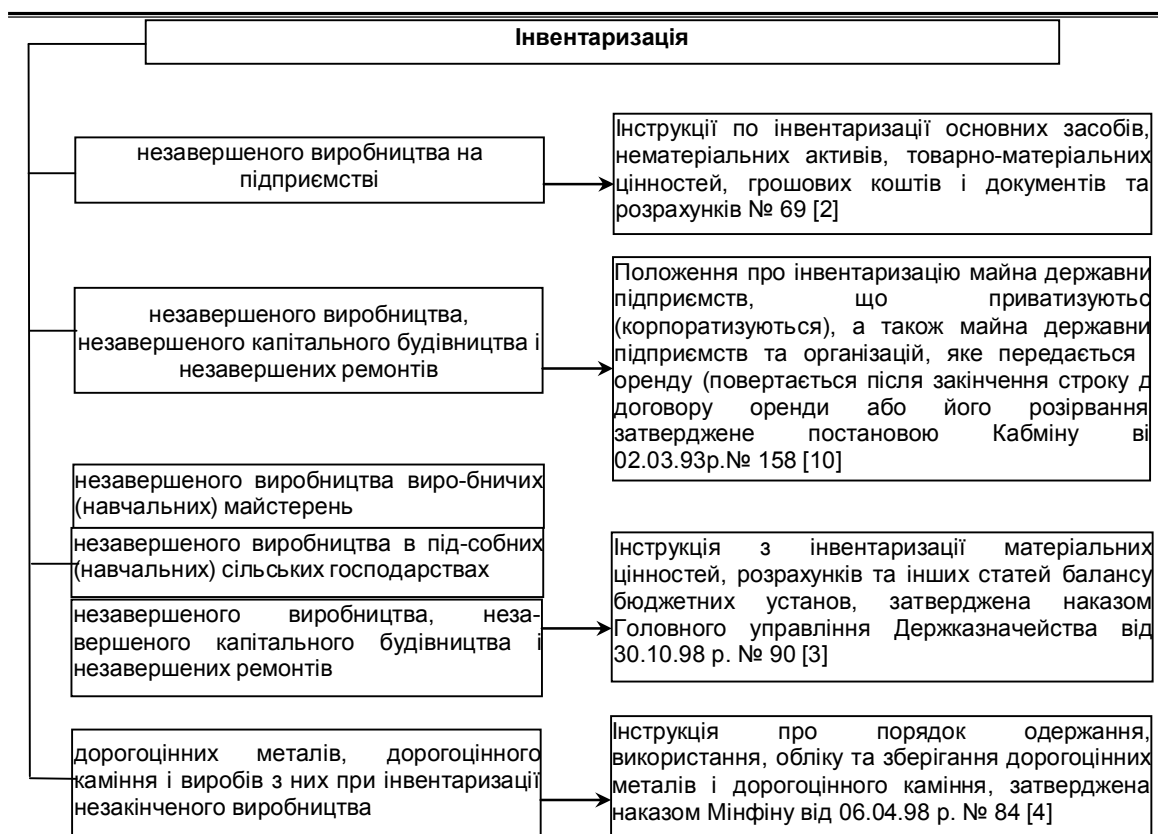
Ці випадки (2-4) регламентуються Інструкцією з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ, затверджена наказом Головного управління Держказначейства від 30.10.98 р. № 90.

5. Дорогоцінних металів, дорогоцінного каміння і виробів з них при інвентаризації незакінченого виробництва (згідно Інструкції про порядок одержання, використання, обліку та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, затверджена наказом Мінфіну від 06.04.98 р. № 84).

Нормативні документи, що стосуються регламентації інвентаризації незавершеного виробництва представлено на рис. 1.

Незавершене виробництво підлягає найретельнішій перевірці не тільки на предмет фактичної наявності незавершених обробкою заготовок, деталей, вузлів, сумішей, маси, а й щодо визначення їх правильної оцінки (вартості). Без визначення залишків незавершеного виробництва неможливо встановити собівартість готової продукції.

Відповідно до Інструкції № 69 кількість інвентаризацій у звітному періоді, дата їх проведення й перелік майна та зобов'язань, що підлягають перевірці, визначаються керівником підприємства, крім випадків, коли проведення інвентаризації, в тому числі і незавершеного виробництва, є обов'язковим.

Рис. 1. Нормативна регламентація незавершеного виробництва

Як зазначено вище, періодичність проведення інвентаризації визначається власником самостійно, крім випадків обов'язкового її проведення. Тому періодичність проведення інвентаризації незавершеного виробництва на підприємствах є різною. Це залежить від характеру організації і технології виробництва, вигляду, складності і номенклатури продукції, тривалості виробничого циклу, матеріаломісткості продукції і так далі, а також від прийнятих методів обліку витрат і калькуляції собівартості продукції. При цьому, відповідно до основних положень Інструкції по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків підприємства зобов'язані проводити інвентаризацію незавершеного виробництва не рідше одного разу на рік перед складанням річного звіту (але не раніше 1 жовтня) і, крім того, періодично в терміни, що встановлюються підприємством та зазначаються в наказі про облікову політику.

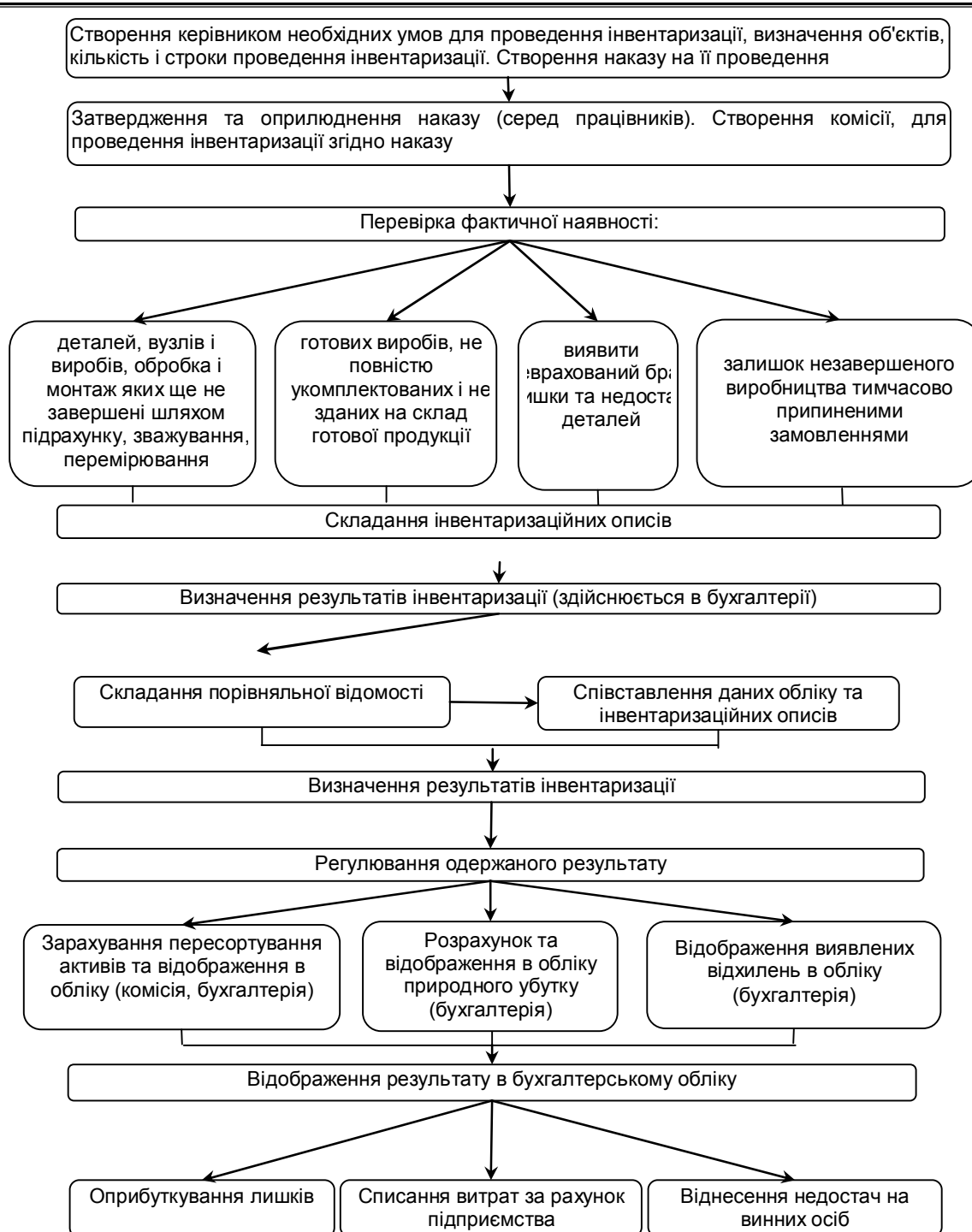
Найкоротшим міжінвентаризаційним періодом є місяць. Проте така періодичність проведення інвентаризації дуже трудомістка, оскільки пов'язана з перерахунком в натурі декількох тисяч найменувань деталей і напівфабрикатів на численних технологічних операціях виробництва. Подовження термінів міжінвентаризаційного періоду набагато скорочує і полегшує працю облікових працівників. Проте при вирішенні цього питання необхідно враховувати конкретні умови виробництва на тому або іншому підприємстві і, перш за все, стан організації обліку витрат на виробництво і калькулювання собівартості продукції, що випускається, оперативного обліку руху деталей.

При нормативному методі обліку немає необхідності проводити щомісячні інвентаризації незавершеного виробництва. Достатньо проводити інвентаризацію один раз в квартал. Такий період зумовлений тим, що система виявлення відхилень від діючих норм, внесення змін до норм і переоцінок залишків незавершеного виробництва у зв'язку із зміною норм, дозволяють отримувати реальну оцінку незавершеного виробництва на перше число кожного місяця на основі використання даних оперативного обліку і, насамперед, балансу деталей і напівфабрикатів. Таким чином зменшується трудомістка робота по зняттю залишків в натурі і їх оцінці.

Проміжки між інвентаризаціями незавершеного виробництва, що є більшими ніж квартал, не завжди є доцільними. Досвід великих підприємств свідчить, що із-за неточності облікових даних про поточні відхилення від норм, невчасного корегування нормативних калькуляцій у зв'язку з переглядом норм фактична собівартість незавершеного виробництва може значно відхилитися від облікової. При цьому істотно викривляється собівартість продукції, регулювання якої є серйозною проблемою. Таким чином, неодмінною умовою скорочення термінів проведення інвентаризації незавершеного виробництва є впровадження нормативного методу обліку витрат.

Враховуючи вимоги нормативних документів щодо проведення інвентаризації не рідше одного разу на рік та у зв'язку з істотними витратами робочого часу при проведенні повної інвентаризації пропонуємо між повними інвентаризаціями незавершеного виробництва здійснювати вибіркові перевірки найбільш дорогих, дефіцитних деталей і напівфабрикатів. Для цього необхідно затвердити графік проведення таких інвентаризацій та назначити відповідальну за це особу. Вибіркові перевірки дорогих і дефіцитних деталей і напівфабрикатів економні і оперативні. Такі інвентаризації представляють цінність не тільки з погляду контролю за збереженням незавершеного виробництва, але і для перевірки реальності даних аналітичного обліку руху деталей і напівфабрикатів [6, с. 61-63].

Як бачимо, Інструкція № 69 дає основу для проведення робіт з інвентаризації незавершеного виробництва і незавершених робіт (послуг), але деякі її положення вже не відповідають вимогам сьогодення. Та попри всі недоліки, це єдиний документ, який проливає світло на вирішення даної проблеми. Основні етапи проведення інвентаризації незавершеного виробництва та її завдання на кожному з цих етапів представлено на рис. 2.

Рис. 2. Основні завдання інвентаризації на кожному з етапів її проведення

Як видно з рис. 2, підставою для проведення інвентаризації, зокрема, і незавершеного виробництва, є наказ керівника. За даним наказом, відповідно п. 11.1. Інструкції № 69 створюється інвентаризаційна комісія, яку очолює керівник підприємства або його заступник. До їх складу входять керівники дільниць, цехів, бухгалтери, можуть також входити механіки, економісти та інші фахівці, що мають відношення до виробництва. До складу комісії обов'язково входить головний бухгалтер. Склад комісії, порядок проведення інвентаризації, терміни початку і закінчення всіх робіт по інвентаризації мають бути оголошені в наказі по

підприємству. За правильність і своєчасність проведення інвентаризації незалежно від існування інвентаризаційної комісії несуть відповідальність керівник і головний бухгалтер підприємства.

За великого обсягу робіт з проведення інвентаризації разом з центральною організовуються і цехові інвентаризаційні комісії. Склад кожної з них також оголошується в наказі по підприємству. До складу цехових інвентаризаційних комісій включається начальник цеху (голова), працівник відділу технічного контролю, представники бухгалтерії і виробничого відділу, робітники. При здійсненні інвентаризації присутність матеріально відповідальних осіб (майстрів ділянок) є обов'язковою.

При проведенні інвентаризації перш за все проводиться інструктаж працівників, що беруть в ній участь. У осіб, відповідальних за збереження довірених ним цінностей, вимагаються розписки в тому, що всі документи, що відносяться до операцій надходження і витрачання цінностей, здані в бухгалтерію і ніяких неоприбуткованих або списаних на витрати цінностей у них не немає. Відходи, що знаходяться у виробництві, забраковані деталі і вузли, зняті з виробництва у зв'язку із зміною конструкції і по інших причинах, перевіряються, оформлюються відповідними документами і здаються в ізолятори браку на склади або складаються в цехах в особливо відведених місцях.

Для якісного проведення інвентаризації незавершеного виробництва на підприємствах мають бути створені належні умови, що передбачають необхідність забезпечення робочих місць справною мірною тарою, вагами і іншими вимірювальними приладами. Деталі, що знаходяться на внутрішньозаводських складах і на виробничих ділянках, укладаються на полицях, стелажах, столах в належному порядку, що забезпечує підрахунок, обмір і зважування.

На день інвентаризації має бути закінчена обробка всіх документів по надходженню та списанню сировини та матеріалів, а також проведені відповідні записи в картках (книгах) аналітичного обліку і виведені залишки.

При нормативному методі обліку витрат і калькулювання собівартості продукції як один з підготовчих заходів щодо проведення інвентаризації незавершеного виробництва є перевірка нормативних калькуляцій і норм. Ця перевірка необхідна для забезпечення правильної оцінки незавершеного виробництва. Вона здійснюється шляхом звірки нормативних калькуляцій або екземпляра технічної документації, на підставі яких оцінюються залишки незавершеного виробництва з основним екземпляром цієї документації.

При цьому слід зазначити, що інвентаризація незавершеного виробництва навіть при правильно проведених підготовчих роботах є достатньо трудомісткою роботою і вимагає для якісного визначення кількості об'єктів в натурі повної або часткової зупинки виробництва. На основі даних інвентаризації можуть бути зроблені відповідні висновки про дисципліну на виробництві, можуть прийматися заходи щодо усунення в майбутньому причин, що викликають недоліки в роботі. Проте інвентаризація не ліквідує ці недоліки своєчасно в самому процесі виробництва.

Крім того, між датою здійснення операції і датою проведення інвентаризації незавершеного виробництва завжди проходить значний час. Ця обставина ускладнює або зовсім не дозволяє встановити конкретних винуватців тих або інших порушень у виробництві.

Перед початком інвентаризації матеріали, купівельні напівфабрикати, що непотрібні цехам, ділянкам, відділам, а також деталі та вузли, обробка яких завершена на даному етапі, здаються на склад.

Зняття з натури фактичних залишків незавершеного виробництва і складання відповідних описів є найбільш трудомісткою роботою при інвентаризації. Зняття в натурі залишків незавершеного виробництва з складними видами продукції і в стислі терміни є серйозним завданням. Якість проведення цієї роботи, як показує практика, значною мірою залежить від проведення підготовчих заходів.

Отже, кількість незавершеного виробництва перевіряється методом зважування, вимірювання та підрахунку. Для підприємств із безперервним циклом виробництва залишки незавершеного виробництва і закритій апаратурі визначають виходячи з кількості апаратів, завантажених на кінець звітної періоду, і ваги сировини, що знаходилась в кожному з них. В якості фактичних можуть також бути прийняті й теоретичні залишки, що розраховуються на підставі техніко-економічних характеристик [8, с. 41]. Тобто здійснюється перевірка наявності цінностей, яка встановлюється шляхом обов'язкового підрахунку, зважування, обміру, результати чого заносяться до актів обмірів і розрахунків, актів інвентаризації, інвентаризаційних описів. На сьогодні типових форм інвентаризаційних описів незавершеного виробництва не існує. Кожне підприємство розробляє їх самостійно, на основі врахування специфіки технологічного процесу. Проте, п. 11.9 Інструкції № 69 встановлено, що при визначенні фактичної наявності ТМЦ, зокрема і незавершеного виробництва, необхідно дотримуватися таких правил:

- в інвентаризаційних описах необхідно вказувати найменування заділу, стадію та ступінь готовності продукції, кількість або обсяги робіт;

- під час інвентаризації до опису незавершеного виробництва не включають сировину, матеріали і купівельні напівфабрикати, що перебувають біля робочих місць та які не піддавались обробці, їх фіксують в окремих описах;

- кількість сировини і матеріалів, що входять до складу неоднорідної маси або суміші в незавершеному виробництві, визначають технічними розрахунками за галузевими інструкціями з питань планування, обліку і калькулювання собівартості продукції. А перелік і склад статей підприємство встановлює самостійно (п. 11 П(С)БО 16), керуючись галузевими інструкціями та Методичними рекомендаціями [9, с. 22].

Підприємство може відображати результати фактичної перевірки незавершеного виробництва в інвентаризаційній відомості (описі) за формою, наведеною в табл. 1.

Таблиця 1. Відомість фактичних залишків незавершеного виробництва на _____ 20__ р. _____ цеху*

Деталь	Закінчена операція		Кількість			Вартість					
	Номер операції	Найменування операції	придатних	Поправного браку	разом	матеріали		напівфабрикати		зарплата	
						На 1 шт.	На всю кількість	На 1 шт.	На всю кількість	На 1 шт.	На всю кількість

*Примітка: наведено на основі [6, с. 65]

Крім того, на етапі перевірки, важливою є перевірка документів, у яких зазначаються методи калькулювання собівартості продукції та методи обліку витрат, на основі яких здійснюється оцінка незавершеного виробництва.

Досить трудомісткою є інвентаризація об'єктів незавершеного виробництва на промислових підприємствах, наприклад, машинобудування, де деталі, напівфабрикати, вузли тощо, можуть мати значні розміри та вагу. Переміщення об'єктів, що складені в одному місці, вагою в сотні кілограмів не під силу людині, тому тут потрібно передбачити використання техніки, яка б дозволила це зробити.

Задля уникнення повторного опису одних і тих же предметів на різних стадіях обробки, інвентаризація незавершеного виробництва має проводитися одночасно по всіх цехах [6, с. 64].

На практиці для підрахунку виробів на певному робочому місці, невеликій дільниці, внутрішньоцеховому складі тощо користуються інвентаризаційними ярликами. які заздалегідь нумерують і видають комісіям під звіт.

Ярлики, якщо дозволяють виробничі умови, розкладаються на окремі партії деталей і вузлів. Після закінчення підрахунку і розкладки ярликів представник інвентаризаційної комісії перевіряє повноту обхвату інвентаризацією всіх ділянок цеху шляхом зняття ярликів з штабелів і інших місць зберігання і перевірки їх в порядку зростаючої нумерації.

Кожен із заздалегідь заготовлених ярликів розрахований на одне найменування деталі, вузла, незавершеного обробкою виробу. Основними реквізитами ярлику є: порядковий номер, номер або найменування цеху, ділянки, номер або найменування деталі, вузла, номер технічної карти, номер останньої завершеної операції, цифра, яка позначає кількість деталей та вузлів. Ярлик має відривний талон з тими ж реквізитами. Форма такого ярлика має такий вигляд (табл. 2).

Таблиця 2. Інвентаризаційний ярлик (незавершеного виробництва)*

Дата	Цех	Ділянка	Бригада	Майстер, комірник
Деталь, вузол, складальна одиниця				
Шифр	Найменування	Номер операції	Шифр витрат	Кількість
Найменування операції - розточення				

*Примітка: наведено на основі [6, с. 66]

Залежно від методів виробничого обліку і оцінки незавершеного виробництва зміст інвентаризаційного ярлика змінюватиметься.

В інвентаризаційних ярликах іноді вказується кількість і вартість матеріалів, що дозволяє визначити собівартість деталі. Проте цей порядок слід застосовувати як дуже трудомісткий лише у виняткових випадках за відсутності стійкої системи нормативів.

Дані про оцінку деталей і напівфабрикатів зазначити в ярлику не обов'язково, оскільки у момент інвентаризації цю оцінку проводити важко. Оцінювати завершене виробництво доцільно після проведення інвентаризації.

Застосування ярликів не тільки прискорює інвентаризацію, але і полегшує подальшу бухгалтерську обробку і оцінку фактичних залишків незавершеного виробництва.

Після закінчення процесу зняття натурних залишків здійснюється узагальнення даних інвентаризації у відомості незавершеного виробництва, в яку записується загальна кількість деталей даного номеру (шифру) по всіх інвентаризаційних ярликах в післяопераційному розрізі.

Інвентаризація незавершеного виробництва має відмінні особливості на підприємствах з маршрутною системою обліку виробництва. Там немає необхідності складати інвентаризаційні ярлики на кожну партію деталей, оскільки фактична кількість деталей фіксується в маршрутному листі навпроти останнього поопераційного запису. Після оформлення маршрутних листів дані інвентаризації заносяться до інвентаризаційної відомості, при чому деталі групуються в порядку специфікації, встановленою конструкторським відділом заводу. Підписана членами інвентаризаційної комісії відомість передається у виробничий відділ заводу, де звіряється правильність записів в маршрутних листах, що закріплена за цехом, з інвентаризаційною відомістю.

Первинні документи з обліку виробництва дозволяють проводити щоденні інвентаризаційні операції, оскільки кількість деталей, виданих для обробки та зданих на склади готових деталей і вузлів, балансується по кожній партії.

В масовому виробництві в якості документів інтегрованого обліку використовуються поопераційна відомість виробітку та відомість виробітку по вузлам, основним принципом побудови яких є балансовий внутрішньовиробничий контроль за рухом деталей по операціям [5, с. 221].

За наслідками інвентаризації незавершеного виробництва цехові комісії складають акт з додатком відомостей й інших документів про зняття фактичних залишків незавершеного виробництва. У акті указуються результати інвентаризації, причини утворення різниць, а також особи, винні в недостатчі продукції, пропозиції і заходи щодо усунень втрат надалі. Тому цехова інвентаризаційна комісія повинна з'ясувати причини утворення надлишків і недостач незавершеного виробництві, встановити винних за недостачу деталей і напівфабрикатів, відкриття замовлень, не забезпечених фінансуванням, іммобілізації оборотних коштів в припинених замовленнях, отримати письмові пояснення від комірників, майстрів і інших матеріально відповідальних осіб.

Акти цехових інвентаризаційних комісій розглядаються центральною інвентаризаційною комісією, яка після ретельного аналізу складає протокол про причини утворення недостач і надлишків і представляє керівництву підприємства пропозиції про віднесення вартості недостач на винних в цьому осіб і списання недостач, відносно яких не виявлені конкретні винуватці. Протокол центральної інвентаризаційної комісії, затверджений керівником підприємства, служить підставою для списання витрат.

Узагальнення результатів інвентаризації, підготовка пропозицій і висновків інвентаризаційної комісії щодо врегулювання встановлених різниць проводиться у 5-денний термін після подання всіх інвентаризаційних описів (актів). Результати інвентаризації, затверджені керівником підприємства, відображаються в бухгалтерському обліку на дату проведення інвентаризації (Звіряльні відомості; зведений акт інвентаризації; акт контрольної перевірки інвентаризації цінностей; книга реєстрації контрольних перевірок інвентаризацій, Положення № 158, Інструкція № 69) [1].

Оцінка виявлених під час інвентаризації недостач і надлишків деталей (вузлів) здійснюється в тому ж порядку, що і оцінка залишків незавершеного виробництва. Для цього використовується відомість оцінки недостач і надлишків незавершеного виробництва.

Надлишки та недостачі відображаються окремо за кожним видом незавершеного виробництва.

Взаємозалік надлишків і недостач унаслідок пересортиці можливий лише за умови їх утворення в одному між інвентаризаційному періоді в однієї і тієї ж матеріально відповідальної особи, яка перевіряється, та щодо залишків незавершеного виробництва однакового найменування і в тотожній кількості (п. 11.12 Інструкція № 69).

Убуток у межах норм природного убутку списується на виробничі витрати, тобто дебету рахунків: 23 "Виробництво" – якщо недостачі можна віднести до конкретного об'єкта витрат, або 91 "Загальновиробничі витрати" – якщо такі недостачі неможливо до конкретних об'єктів витрат.

Застосування таких норм убутку провадиться тільки при виявленні фактичних недостач. За відсутності норм природного убутку для конкретного виду незавершеного виробництва недостача розглядається як понаднормативна недостача.

Надлишки незавершеного виробництва підлягають оприбуткуванню з відображенням у складі доходів операційної діяльності підприємства. У бухгалтерському обліку такі надлишки відображаються кореспонденцією рахунків: Дт 23 "Виробництво" – Кт 719 "Інші доходи від операційної діяльності" [7, с. 5].

Якщо при інвентаризації виявлена недостача і винна особа встановлена, то ця особа може внести певну суму грошових коштів у касу добровільно або ж таке відшкодування провадиться шляхом вирахування провадиться шляхом вирахування із заробітної плати на підставі наказу керівника. Якщо працівник категорично не згодний з думкою інвентаризаційної комісії і не визнає недостачі, то такі питання вирішуються через суд. Суми, які відшкодовуються винною особою, насамперед, йдуть на покриття шкоди, завданої підприємству, а залишок перераховується до бюджету.

Якщо винну особу не встановлено або у відшкодуванні збитку відмовлено судом, наднормативна недостача списується на результати господарської діяльності, а саме відображається за дебетом субрахунку 947 "Нестачі і втрати від псування цінностей" у кореспонденції з рахунками запасів 20, 22, 23, 25.

Одночасно зі списанням суми недостачі її необхідно відобразити на забалансовому субрахунку 072 "Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей". При встановленні винної особи сума недостачі списується із субрахунку 072 одночасно з визначенням заборгованості винної особи і виникненням доходу записами за дебетом субрахунку

375 "Розрахунки за відшкодуванням завданих збитків" і кредитом субрахунку 716 "Відшкодування раніше списаних активів" у сумі, що підлягає відшкодуванню винуватцем. Якщо винну особу не встановлено або у відшкодуванні відмовлено судом, сума недостачі має визначатися на субрахунку 072 "Невідшкодовані нестачі і втрати від псування цінностей" не менше строку позовної давності (звичайно він становить 3 роки) з моменту встановлення факту недостачі.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Порядок визначення залишків незавершеного виробництва, шляхом проведення інвентаризації, є достатньо складною процедурою. Головна складність у проведенні такої інвентаризації полягає в тому, що процес виробництва здійснюється безперервно і в деяких випадках повний цикл виробництва однієї одиниці продукції займає значно менше часу, ніж необхідно для проведення інвентаризації. Крім того, робота інвентаризаційної комісії не обмежується лише визначенням фактичних залишків незавершеного виробництва. До їх обов'язків входить і перевірка правильності оцінки залишків незавершеного виробництва у

відповідності з обраним методом оцінки, зазначеним в обліковій політиці підприємства. Оскільки, неправильно проведена оцінка незавершеного виробництва призведе до викривлення облікових даних. А від цього залежить достовірність отриманих результатів інвентаризації в ході порівняння фактичних даних з обліковими. Тому, порядок проведення інвентаризації, зокрема і незавершеного виробництва, потребує чіткої організації як на рівні підприємства, так і на державному рівні.

ЛІТЕРАТУРА:

1. *Гордієнко Л.П.* Основні етапи інвентаризації незавершеного виробництва на пивоварних заводах [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/30_NIEK_2009/Economics/54160.doc.htm.

2. Інструкція по інвентаризації основних засобів, нематеріальних активів, товарно-матеріальних цінностей, грошових коштів і документів та розрахунків, затверджена наказом Мінфіну України від 11 серпня 1994 р. № 69 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=z0202-94>.

3. Інструкція з інвентаризації матеріальних цінностей, розрахунків та інших статей балансу бюджетних установ, затверджена наказом Головного управління Держказначейства від 30.10.98 р. № 90 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

4. Інструкція про порядок одержання, використання, обліку та зберігання дорогоцінних металів і дорогоцінного каміння, затверджена наказом Мінфіну від 06.04.98 р. № 84 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>

5. *Карпова Т.П.* Управленческий учет [учебник для вузов] / Т.П. Карпова – М.: ЮНИТИ, 2003. – 350 с.

6. *Матвеева Т.И.* Учет незавершенного производства / Т.И. Матвеева. – М.: Финансы и статистика, 1983. – 104 с.

7. *Мищенко В.* Раз дощечка, два дощечка – будет лесенка або облік і інвентаризація незавершеного виробництва / Мищенко В. // Консультант бухгалтера. – 2007. - № 28 (412). – С. 35-40

8. *Мудра Л.* Облік незавершеного виробництва / Л. Мудра // Бібліотека баланс. – 2009. – № 5. – С. 40-45.

9. *Петренко Н.І.* Інвентаризація в аудиторській діяльності: проблеми проведення / Наталія Іванівна Петренко // Материалы Всеукраинской научно-методической конференции, 6–8 мая 2003 р., Севастополь: Севастопольский национальный технический университет, 2003 – С. 126 – 128.

10. Положення про інвентаризацію майна державних підприємств, що приватизуються (корпоратизуються), а також майна державних підприємств та організацій, яке передається в оренду (повертається після закінчення строку дії договору оренди або його розірвання), затверджене постановою Кабміну від 02.03.93 р. № 158 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.